

■ روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیماي جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسؤؤل: مهدی عرفاتی		حدیث روز: امام باقر(ع): با راست کرداری، خود را برای خدا بیاری
واحه: حریم عشق را در گه بیسی بالاتر از عقل است کسی آن آستان بوسد که جان در آستین دارد		اوقات شرعی: اذان ظهر: ۱۲/۱۴ اذان مغرب: ۱۸/۲۹ اذان صبح (فردا): ۴/۵۲ طلوع خورشید(فردا): ۶/۱۶
وضعیت آب و هوای امروز		۱۲ / ۸ ساری ۱۴ / ۵ کرمانشاه ۱۴ / ۶ بجنورد ۱۵ / ۹ یاسوج ۲۸ / ۹ شیراز ۲۵ / ۱۸ بوشهر ۳۳ / ۲۱ بندرعباس ۲۰ / ۱۲ تهران
دوشنبه ۲۳ اسفند ۱۴۰۰ ۱۱ شعبان ۱۴۴۳ ۲۰ صفحه سال بیست و دوم - شماره ۶۱۷۸ Monday - March 14 , 2022		■ شماره پیاکم: ۱۱۴۰-۳۰۰۰ ■ تلفن گویا: ۰۲۳۰۰۴۴۴۴ ■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
امروز در تاریخ: روز جهانی عدد بی. سالروز شهادت حاج عباس کریمی (۱۳۶۳ / (ص) ...) سالمرگ علی معلم نویسنده، ناشر، منتقد، تهیه‌کننده، کارگردان، او سربدیرو مدیرمسئؤل ماهنامه دنیای تصویر بود. / ۱۳۹۵ زادروز هوشنگ آزادی‌ور شاعر، مترجم و مستندساز ایرانی. / ۱۳۲۱/		حکمت ۳۲۹: بی نیازی از عذر آوردن، بهتر از عذر آوردن از روی راستی است.

یادداشت‌های لحظه آخری

پای فقر به ترافیک شهری هم باز شد

🕒 در هفته‌ای که گذشت، ترافیک در شهرهای بزرگ به‌خصوص تهران، سنگین‌تر از هر زمان دیگری بود تا جایی که برخی شهروندان تا نیمه‌شب در خیابان‌های خیس پایتخت درگیر خستگی مفرط، بوق‌های ممتد و گاه حتی درگیری‌ها و فحاشی‌ها بودند.

اگر از شلوغی بازار شب عید و بارندگی‌ها بگذریم و کمی دقیق‌تر نگاه کنیم، علت ترافیک فرسایشی این روزها تنها این موارد نیستند. یکی از دلایلی که بسیاری از مردم در چند روز گذشته آن را از عوامل دامن زدن به ترافیک می‌دانند، خراب شدن خودروها در سطح شهر است که متأسفانه تعدادشان هم کم نبوده است.

خرابی خودروها در ساعات اوج ترافیک یک اتفاق دو سر باخت است. از یک طرف ماشین‌های امدادی در چنین ساعاتی به‌سختی جوابگوی درخواست‌ها هستند. اگر هم بپذیرند، در شلوغی می‌مانند و خیلی دیر به مقصد می‌رسند و از طرفی دیگر همین دیرکرد و باقی ماندن خودروی معیوب در طول مسیر، به ترافیک بیشتر دامن می‌زند و اوضاع را وخیم‌تر می‌کند.

با گرانی‌های روز به روز و اختصاص تقریباً بیشتر بودجه خانواده به ضروریاتی چون خوراک و اجاره‌بها، سهم‌رسانی و سرویس به‌موقع خودرو در سید خانوار هر روز کمتر و کمتر می‌شود.

به این ترتیب خودروهایی که اغلب قدیمی یا فرسوده هستند با حداقل رسیدگی به صاحبانشان خدمت‌رسانی می‌کنند تا جایی که بیکاره آنها را در مسیر لنگ می‌گذارند.

یکی دیگر از عوامل چند برابر شدن میزان خرابی خودروها نسبت به گذشته، استفاده از لوازم یدکی غیراستاندارد و روغن‌های تقلبی است. شاید این ضرب‌المثل انگلیسی را زیاد شنیده باشیم که آنقدر ثروتمند نشد‌ه‌ام که جنس ارزان بخرم. اما این در اوضاع بد معیشتی فعلی، جوکی بیش نیست.

خیلی از افراد توان خریدن اجناس باکیفیت را ندارند و بدون توجه به آسیب‌های جدی‌تری که این اجناس غیراستاندارد و تقلبی در گذر زمان ایجاد می‌کنند، برای رفع کوتاه‌مدت مشکل خودرو و به کار انداختن هر چه سریع‌تر آن اقدام به خرید اشتباه می‌کنند. در این میان البته نباید نقش کلاهبرداری که با جعل نام برنده‌های معتبر داخلی و خارجی اجناس تقلبی را به جای اصل می‌فروشتند نیز فراموش کرد. 📌

چهارشنبه‌سیاه پرندگان

هر سال بزرگ‌زاری جشن شب چهارشنبه آخر سال همراه می‌شود با مرگ بسیاری از پرندگان و گربه‌های شهری

باعث مرگ بی‌شمار پرنده، گربه و حشراتی همچون زنبورهاست. بگذریم که در این میان آسیب کمی هم به انسان‌ها که به نوعی محور محیط‌زیست هستند وارد نمی‌شود. قلب کوچک گربه‌ها تاب این صداها را ندارد و حجم قابل توجهی از آنها به واسطه صدای این انفجارها دچار سکت (آنفارتکوس) می‌شوند و می‌میرند. همین معذور پرنده‌های باقیمانده هم از هراس این صداهای رعب‌آور از محیط‌های امن لانه‌شان جدا می‌شوند و جوجه‌های تازه یا تخم‌هایشان را جا می‌گذارند. شب چهارشنبه آخر سال برای ما هرچقدر هم سرخوشی به همراه داشته باشد (که ندارد) دلیل محکمی بر مرگ بی‌رحمانه پرندگان، گربه‌ها و حتی سگ‌ها است. اتفاقی که بی‌توجه به آن حالا هر سال دارد به شکل عجیب‌تری تکرار می‌شود.

کشتار پرندگان در آشوب ترقه

حالا چند سالی است که از چند روز مانده به چهارشنبه آخر سال خبرهای قربانیان این مراسم جایش را در صفحه‌اخبار حوادث باز می‌کند. خبرهایی مبنی بر انفجار کارگاه یا انبار تهیه مواد منفجره صورت‌های باندپیچی، دست‌های قطع‌شده و چشم‌های سیاه‌شده بخشی ثابت از حافظه تصویری ما از آخرین شب چهارشنبه آخر سال است. این کلیشه ثابت تصویری اما چیزی است که به چشم می‌آید و بدیهی هم هست چراکه قربانیان ابتدایی این مراسم همواره شهروندان بوده‌اند اما پشت بزرگ‌زاری این آیین می‌توان قربانیان بی‌زبان دیگری هم یافت. موج بی‌شماری از پرندگان و گربه‌های شهری که تاب و توان این حجم از انفجار را ندارند و به‌راحتی جان می‌دهند. تا همین چند سال پیش که هنوز آسمان پایتخت در سیطره دود و مازوت‌سوزی هم نبود می‌شد چشم دواند و پرواز گنجشک‌ها، طوطی و مرغ مینا و بلبل‌ها را تماشا کرد اما حالا آسمان پایتخت خلوت‌تر از همیشه است. اسماعیل کهرم، پرنده‌شناس و فعال محیط‌زیست معتقد است هیچ آیین و جشنی نباید به مرگ جانداران دیگر منجر شود. او به جام‌جم می‌گوید: «ما در پرندگان سکنه کم نداریم؛ سکنه‌هایی که به‌واسطه صدای ناگهانی ترقه‌ها ایجاد می‌شود. بسیاری از پرندگان هم به‌واسطه صدای وحشتناک ترقه‌ها از هراس لانه‌های خود را ترک می‌کنند. آن‌طور که او می‌گوید، قلب یک پرنده ۶۰۰ تا ۷۰۰ بار در دقیقه می‌زند، بنابراین تاب تحمل صدای انفجارهای مهیب و ناگهانی ترقه‌های چهارشنبه‌سوزی را ندارد.

ترقه‌بازی ما و ایست قلبی گربه‌ها

تنها پرندگان قربانیان ثابت سالانه چهارشنبه‌سوزی نیستند. گربه‌ها و سگ‌ها هم در آشوب این شب جان‌شان را از دست می‌دهند. تأثیر ناگوار ابتدایی برای این حیوانات ایجاد وحشت و استرس بسیار در آنهاست. عاملی که به باور اسماعیل کهرم در گربه‌سانان و سگ‌سانان تأثیر بسیاری در سلامت آنها دارد. دومین عامل موثر در سلامت آنها به واسطه ایجاد صداهای وحشتناک حاصل از انفجار ترقه و مواد محترقه در این شب است. این در حالی است که بدانیم استاندارد آلودگی صوتی برای انسان‌ها ۷۰ دسی‌بل است اما این استاندارد برای حیوانات بسیار پایین‌تر است. کهرم می‌گوید: «قوه شنوایی حیوانات به‌خصوص سگ و گربه به‌مراتب قوی‌تر از انسان‌هاست. به این مفهوم که صدای زیر ۲۰ دسی‌بلی را که انسان‌ها نمی‌شنوند این حیوانات به خوبی می‌شنوند و بنابراین اگر بخواهیم شبیه‌سازی هم کنیم صدای وحشتناک ترقه برای این حیوانات بسیار بیشتر از انسان‌ها آزاردهنده و آسیب‌زااست. این موضوع می‌تواند اولین تأثیرش را در اعصاب شنوایی این حیوانات بگذارد.» ایست قلبی هم عامل موثر نهایی در تهدید جان این حیوانات است. آن‌قدر که به باور کهرم، قلب کوچک گربه‌ها با صدای انفجارهای چهارشنبه‌سوزی دچار «سکنه بزرگ» می‌شود و جان آنها را می‌گیرد. 📌

دنباله‌رو چیرو نیستم

چهره‌ جوان برانکوایوانکویچ به‌دنبال اظهارنظری مبنی بر این که دنباله‌رو تفکرات بلاژویچ نیست بخش اصلی مطلب صفحه ورزشی جام‌جم ۲۰ سال پیش است. همان‌روز خبر آمده که یوونتوس و آرسنال در لیگ قهرمانان اروپا شکست خورده‌اند و همین نتایج، کلاف گروه آنها را پیچیده‌تر کرده است.

بلداجی؛ شهره به گز و طبیعت

صفحه‌های گردشگری از دوده‌پیش آرام‌آرام دارند جایشان را در صفحات روزنامه‌ها باز می‌کنند. نشانه‌اش مطلب اصلی صفحه ۲۳ اسفند ۱۳۸۰ روزنامه جام‌جم که در آن در مطلب مبسوطی به معرفی شهر بلداجی پرداخته است؛ شهری واقع در چهارمحال و بختیاری که بسیاری از مردم طعم شیرین گز آن را چشیده‌اند اما کمتر افرادی هستند که بدانند این شهر کجاست و چه ویژگی‌هایی غیر از گزهای شیرین دارد.

چهارشنبه‌سوزی کی کابوس شد؟

آیینی که حالا دارد در شب چهارشنبه آخر هر سال در ایران اجرا می‌شود هیچ شباهتی به اصلات وجودی خودش در گذشته ندارد. وقتی همه حرف از گذشته می‌زنیم مرادمان تاریخی به درازای چندصدسال نیست و ردی از آیین اجرایی این سال‌ها را نمی‌توان حتی تا دو دهه پیش هم به چشم دید. بسیاری باور دارند رفتاری مانند ترقه انداختن زیر پای شهروندان و گرفتن آسایش از اهالی محل و ... در چهارشنبه‌سوزی نشانی از تنزل فرهنگ عمومی در جامعه است. در ابتدای دهه ۸۰ در ایران گردبسی عجیبی در اجرای این آیین شکل گرفت. جشن چهارشنبه‌سوزی تبدیل به یک جشن صنعتی شد. مواد آتش‌زای صنعتی جایگاه فراوانی در آن یافت و البته هر سال خسارت‌های جبران‌ناپذیری به همراه داشت. آن‌قدر که حتی واژه آیین در این مراسم جایش را به «کابوس» داد. برخی گفتند از این تغییرات گریزی نیست چراکه پشت این تحول معکوس فرهنگی جریانی از گردش مالی فراوانی نهفته بود. فروش اسباب مربوط به آتش‌بازی، یک چرخه اقتصادی بزرگی را پدید آورد و سازندگان و فروشندگان در روزهای نزدیک به چهارشنبه آخر سال حجم هنگفتی پول به جیب‌شان سرایز می‌شد.

تهران؛ مهمانخانه مهمان‌کش

بهار فصل نوزایی طبیعت است. وقتی که طبیعت در حال بیدار شدن است، درختان جوانه می‌زنند، پرندگان تخم‌گذاری کرده‌اند و پستانداران آبستن می‌شوند. طبیعت وجودی حیوانات این‌گونه است چراکه این زمان‌بندی به معنای تولد جوجه‌ها در بهاری است که میزان غذا و دانه در طبیعت به وفور یافت می‌شود اما این زمان به همین اندازه هم طبیعت را آسیب‌پذیر می‌کند و حیوانات هم به همین ترتیب آسیب‌پذیرند. این پرنده‌شناس به جام‌جم می‌گوید: «پرندگان درست مثل انسان‌ها هستند. انسان اگر در شب نتواند بخوابد، تمام سیستم عصبی‌اش به‌هم می‌ریزد و بیمار می‌شود. جانوران و حتی گیاهان هم همین‌طورند. کمترین تأثیر ناگوار این صداها معیوب کردن سیکل خواب پرندگان است که به مرگ آنها منجر می‌شود.» این در حالی است که بدانیم تهران محل عبور بیش از ۲۰۰ گونه پرنده است. این شهر به لحاظ جغرافیایی یکی از کریدورهای عبوری مهم پرندگان است و بعضی از این پرندگان حتی شاید تا دو هفته در تهران اقامت کنند.

تلنگر

خروس بازی دنیا

🕒 چند شب پیش تصاویری از مسکو منتشر شد که صف‌های طولانی خودروها را کنار خیابان نشان می‌داد. اولین چیزی که با دیدن یک صف طولانی خودرویی در کشوری که درگیر جنگ است به ذهن آدم می‌رسد این است که احتمالاً بحران سوخت به‌وجود آمده یا مردم به‌دلیل نگرانی از جنگ، جلوی پمپ‌بنزین‌ها صف کشیده‌اند که باک‌شان را پر کنند برای موقعی که ناچار می‌شوند فوراً زندگی‌شان را با ماشین کنند و بروند اما نه! صفی که تشکیل شده در واقع صف «ساندویچ» بود!

برندمک دونالد هم به‌خیل تحریم‌کنندگان روسیه پیوسته و آن شب را به‌عنوان آخرین شب فعالیتش در مسکو اعلام کرده بود. مردم هم جلوی شعبه‌های آن صف کشیده بودند که آخرین ساندویچ‌شان را بخورند.

بگذریم از این که «برندینگ» واقعاً چه کاره‌ها که نمی‌تواند بکند! بگذریم که کیفیت پایین‌تر از متوسط ساندویچ مک دونالد و قهوه استارباکس در کنار برندینگ قوی آمریکایی باعث‌شده مردم در دنیا برایشان سرودست بشکنند و بدون جنگ و خون‌ریزی این برندها دنیا را فتح کرده‌اند.

مسئاله اساسی که با دیدن این صف طولانی به ذهن آدم می‌رسد این است که مردم معمولی کاری به جنگ ندارند و تنها دلخوشی‌شان این است که کنار خانواده با خیال راحت ساندویچ‌شان را بخورند.

ساندویچ خوردن یکی از حقوق ساده مردم است که تحریم‌های علیه مردم آن را صلب می‌کنند.

تحریم علیه گربه روسی، تحریم علیه باشگاه‌های فوتبال روسی و حتی حذف فیلم‌های تارکوفسکی، فیلم‌ساز معروف روس از سایت‌های معتبر. اگر فیلم «دوکای ایوان» اثر آندری تارکوفسکی را دیده باشید می‌دانید که مردم دنیا همان «ایوان» ۰۱۲، ۱۰ساله هستند که اصلاً معنای عمیق جنگ را نمی‌دانند اما مجبورند به جبر دنیا وسط میدان مین، نقش سرباز را بازی کنند.

میدانی شبیه صفحه شطرنج که صاحبان قدرت دو طرف آن نشسته‌اند. به قول رفیق شاعرمان:
چنان به جنگ گرفته است تاج‌داران را
خروس بازی این پیر را تماشا کن

مرور و غور

۴۰ سال قبل

حمله به عراق در چشم‌انداز آمریکایی

احمد نقیب‌زاده، استاد دانشکده حقوق و علوم سیاسی تهران ۲۰ سال پیش در چنین روزی به جام‌جم گفته است رفتار صدام و خشونت بیش از حد او، چنان عرصه را بر مردم تنگ کرده است که نه تنها گروه‌های قومی و مذهبی، بلکه تمام مردم از رفتن او خشنود خواهند شد. به باور او آمریکا در مرحله سرنگونی صدام، از همکاری همه‌گروه‌های مخالف استقبال خواهد کرد ولی در نهایت حکومت لاییک مطلوب خود را سر کار خواهد آورد و خب بدیهی است که بخش قابل توجهی از این پیش‌بینی‌ها به واقعیت نپیوست.

رنج بی‌گنج تهیدستان

ورق زدن روزنامه‌های ۲۰ سال پیش حسرت‌های بسیاری هم به همراه دارد؛ مثل این‌که در آن سال‌ها هنوز ابراهیم فروزش فیلم می‌ساخته است. مطلب اصلی صفحه اکران روزنامه جام‌جم ۲۰سال پیش نگاهی داشته است به فیلم «بچه‌های نفت» ساخته این کارگردان. به باور نویسنده این مطلب، آدم‌های فیلم «بچه‌های نفت» آشکارا بر پل لران آنچنان تا ترس و لرز گام برمی‌دارند که انگار از زندگی بهره‌ای جز تهیدستی و آوارگی نصیب آنها نمی‌شود.

تماشای اغراق در کاریکاتور

بزرگمهر حسین پور، کاریکاتوریست مهمان روزنامه جام‌جم ۲۳ اسفند ۱۳۸۰ بوده است. او در این گفت‌وگو که همراه با انتشار چندین اثر از اوست گفته برای کاریکاتوریست شدن یا بهتر بگوییم برای کاریکاتوریست خوب شدن نیاز به این است که دیدن و دقت‌کردن را خوب بیاموزیم.

برج‌ها یا فولاد‌های وارداتی فرومی‌باشند

روزنامه جام جم

گازسوز شدن تاکسی‌ها

وزیر وقت نفت گفته است دولت باید تاکسی‌ها را با خودروهای گازسوز جایگزین کند. این یکی از چالش‌های ۲۰سال پیش وزارتخانه نفت و انرژی است. او در همان سال‌ها از مذاکراتش با خودروسازهای وطنی در راستای اجرایی شدن این طرح گفته بود. البته در بخش دیگری از حرف‌های وزیر وقت نفت از طرحی گفته شده که در صورت تصویب در شورای اقتصاد، تاکسی‌های جدید با سوخت CNG وارد بازار خواهد شد و جای تاکسی‌های قدیمی را خواهد گرفت.